

SPORT JA ÄRI **Peep Aaviksoo,** **EMT juhatuse esimees**

Eesti sport elab heast tahtest

Nike'i asutaja Bill Bowerman ütles, et Nike'i missioon on tuua inspiratsiooni ja innovatsiooni igale atleedile maailmas – kusjuures atleet on igaüks, kellel on ihu. Spordi ja spordikaupade sihtrühm ei ole ainult käputäis tippsportlasi, vaid kõik inimesed.

Äri ja spordi vastastikune side on tihe. Tugevat emotsiooni on võimalik müüa suure raha eest. Enamik tarbimisotsuseid teeme emotsioonist lähtuvalt ja emotsioon on ainukene asi, mida ka tegelikult õnnestub müüa. Sport loob emotsiooni ja elab selle müügist. Ühelt poolt on sport meelelahutus, teiselt poolt äri – nii sportlastele, kes spordiga teenivad igapäevast leiba, kui ka ettevõtjatele, kelle jaoks sport on võimas ja tulemuslik turunduskanal. Sõnum on seda efektiivsem, mida tugevamalt seda eksponeeritakse ja spordis on selleks palju võimalusi.

Markko Märtin tuli Suurbritanniast autoralli MM-etapilt koju tagasi teise kohaga. See on Eesti spordi suursaavutus. Fotograafid tegid sponsorite logodega värvilisi esikaanepilte mitte ainult Eesti ajalehtedele. Turundajad rõõmustasid. Järgmisel aastal sõidab Märtin Fordi meeskonna esipiloodina, kuna Fordi tiimi juhtide sõnul ei taha nad investeerida mitte meeskonnaliikmete hiigelpalkadesse, vaid tulevikku. Hiigelpalkade põhjuseks on enamasti minevikus tehtud teod. Märtin on investering tulevikku – need, kes riskisid aastaid tagasi Eesti mõistes suurte rahadega, tegid õige panuse. Sama palju kui tulemused, on arenenud ka Märtin isiksus. Järgmisel aastal võib tulla veelgi paremaid tulemusi ja ette sõlmitud lepingud on kõige soodsamad.

Äri teeb spordi võimalikuks

Eestis tundub meile vahel, et tippsport sünnib õhust ja armastusest. Üks näide on Saku Suurhall, mis on rajatud nii riigi kui ka erakapitali rahaga. Hiljuti otsustas riik laiendada Saku Suurhalli aktsiakapitali 9,5 miljoni krooni võrra. Meile kõigile vajaliku areeni maksumus on üle 200 miljoni, millest erasektor – toolide ja loožide omanikud – on investeerinud Eurovisoni lauluvõistluse toimumiskohta kümneid miljoneid kroone.

Osa Eesti ajakirjandusest aga arvab, et ettevõtete investeringud spordi toetuseks ei vääri isegi nimetamist ja kutsuvad halli Rocca al Mare Suurhalliks, samas on äriettevõtte investeerinud oluliselt rohkem kui riik. Eesti Olümpiakomitee järgmise aasta 37 miljoni krooni suurusest eelarvest tuleb 7 miljonit krooni sponsoritelt. Eelmisest olümpiatsüklist finantseerisid erafirmad 70% ja riik 30%. Aga selle raha eest tahavad nad ka midagi vastu saada, muidu seda raha ei tuleks.

Nii väikses riigis ei saa olla mitut sporti, saab olla üks ja ainus, ja ainult seda sporti saavad spordiajakirjanikud kajastada. Eesti on väike. Raha napib. Aga sellest saab üle. Me oleme tiitlivõistlustelt rohkem medaleid koju toonud kui peaks. Ühe mitteametliku statistika järgi on ühe elaniku kohta kõige enam tiitlivõistluste medaleid kogunud soomlased, ungarlased ja eestlased. Soome-ugri veres on pürgimuspisik.

Kui uskuda teooriat, et IQ tase ühe elaniku kohta on konstant, ei saa me olla nii andekad. Kui aga hakkab nappima head tahet, ei ole meil varsti enam palju, millega kiidelda.

Piltlikult öeldes kulus aastate jooksul Andrus Veerpalu olümpiavõidu saavutamiseks ja taustsüsteemi loomiseks suusatamises 27 miljonit krooni, millest EMT Hansapank ja Saku Õlletehas andsid enamuse. Olümpiakuld näitab investeringu tulusust. Sportlaste edu taga on olnud erinevad Eesti ettevõtted, kes on raha vahetanud reklaami vastu. Sportlased on

karjääri teinud reklaamiga.

Sport viib lipu maailma

Spordi ja äri vahe on selles, et spordis lehvib riigilipp kõrgemal kui äris. Tavasoomlasele on palju olulisem, kas jäähoki MMi võidab Soome või Rootsi, kui see, kas Nokia turuväärtus on suurem kui Ericssoni oma.

Spordi rahvuskesksuse tõttu peavad riik, rahvas ja ettevõtjad erakordselt panustama selleks, et tuleks tulemusi. Väikeriigid eriti. Telia tippjuhid ütlesid pärast seda, kui EMT logo oli Rootsi parima vaadatavusega eetrijal praktiliselt 1,5 tundi järjest eetris, et Telial küll niisugust raha ei ole, et sellist asja endale lubada. Tegemist oli Vasaloppetiga, mille liider Raul Olle pikalt oli ja lõpuks ka võitis.

Äriettevõtte investeeringul sporti on ettevõttest sõltumatult omad riskid (sportlase ebaõnnestumine, aga ka võimalikud dopinguskandaalid jms), kuid riski pöördvõrdelisuse tõttu tulususega võib võit olla palju suurem kui mõne muu turundustegevuse puhul. Äriettevõtete investeeringud sporti ei ole altruism või metseenlus, vaid osa ärist.

Ajas on sportlase staatus ja saatus muutunud. Töötasin Nõukogude Liidu ajal ametlikult "Silikaadis" laadijana. Kõlab imelikult? Tegelikult olin professionaalne korvpallur. "Silikaadiga" ei sidunud mind muu kui tööraamat ja koht, kust sain palka. Mina vähemalt mäletasin, kuhu oma palga järgi minna, kuid tõelisel tegijal Aleksei Tammistel oli palgasaamise kohti rohkem kui üks ja need ei seisnud tal meeles!

Miks balletitantsijad ja näitlejad saavad pensioni, sportlased aga mitte? Kas mitte ka nemad pole oma parimad aastad pühendanud rahva emotsionaalse nälja rahuldamisele?

Täna näen, et eelistan sportlasi ja endisi sportlasi ka töökaaslastena, kuna sportlastel on sees pürgimus olla parim. Ettevõtet viib see edasi. Cisco Systems'i juhatuse esimees John Chambers ütleb, et tema ei ole mitte boss, vaid treener.

Ettevõtte peab tahtma olla parim, muidu ei püsi ta konkurentsis. Ettevõtted jooksevad samuti iga päev oma võidujooksu. Mõned on suurema potentsiaaliga kui teised. Esimesi kohti on ainult üks, teine koht on juba kaotus. Tegija on see, kes on teistest parem.